

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Część I	
NAUKA O PAŃSTWIE	
Rozdział 1	
Państwo – jego geneza, cechy, istota (<i>Paweł Kaczorowski</i>)	21
1.1. Państwo – jego pojęcie i geneza	21
1.2. Istota państwa wedle różnych teorii	27
1.2.1. Teoria instytucjonalna	27
1.2.2. Teoria państwa demokratycznego	35
Rozdział 2	
Cele i funkcje państwa (<i>Łukasz Kaczmarczyk</i>)	39
2.1. Cele a funkcje państwa	39
2.2. Klasyfikacja funkcji państwa	40
2.3. Funkcje państwa według obszarów działalności państwa	41
2.4. Funkcje klasyczne	43
2.5. Funkcje socjalno-kulturalne	45
2.6. Funkcje ekonomiczne	47
2.7. Ograniczenia realizacji funkcji państwa	53
Rozdział 3	
Jednostka a państwo (<i>Piotr Broda-Wysocki</i>)	55
Rozdział 4	
Władza państwowa (<i>Krzysztof Cebul</i>)	67
Rozdział 5	
Organy państwowe i ich systemy (<i>Andrzej Rudowski</i>)	80
5.1. Definicja organu państwowego	80

5.2. Klasyfikacja organów państwowych	81
5.3. Organy państwowe	82
5.3.1. Organy prawodawcze (legislatywa)	83
5.3.2. Organy wykonawcze (egzekutywa)	86
5.3.3. Organy sędownicze	91
Polska	91
5.3.4. Pozostałe organy kontroli państwowej i ochrony prawa	93
5.4. Systemy rządzenia	93
5.4.1. Parlamentarny system rządzenia	94
5.4.2. Prezydencki system rządzenia	95
5.4.3. Systemy mieszane	96

Rozdział 6

Państwo a prawo (Magdalena Maksymiuk)	97
6.1. Związek pomiędzy państwem a prawem	97
6.2. <i>Rechtsstaat</i> – geneza koncepcji państwa prawnego	99
6.3. Państwo prawa	100
6.4. Materialne i formalne rozumienie państwa prawa	101
6.5. Zasada państwa prawa w polskim porządku konstytucyjnym	102
6.6. Pryncypia państwa prawa	103
6.6.1. Obowiązkiwanie prawa	103
6.6.2. Legalizm	104
6.6.3. Postulaty formalne	104
6.6.4. Postulaty materialne	107

Rozdział 7

Państwo w stosunkach międzynarodowych (Anna Skolimowska)	108
7.1. Istota państwa w stosunkach międzynarodowych	108
7.2. Paradygmaty nauki o stosunkach międzynarodowych a fenomen państwa	109
7.3. Zakończenie	117

Rozdział 8

Suwerenność państwa (Katarzyna Cichos)	119
8.1. Pojęcie i geneza suwerenności	119
8.2. Zakaz ingerencji w sprawy wewnętrzne państw	121
8.3. Równość państw pod względem suwerenności	122
8.4. Zasada <i>pacta sunt servanda</i> w kontekście suwerenności państwa	124
8.5. Suwerenna równość państw w procesie integracji	126

Część II

NAUKA O POLITYCE

Rozdział 9

Istota polityki a cel i metody nauki o polityce (<i>Michał Gierycz, Mariusz Sulkowski</i>)	135
9.1. Substancjalne rozumienie polityki	136
9.2. Klasyczne rozumienie nauk o polityce	139
9.3. Formalno-funkcjonalne pojmowanie polityki	142
9.4. Modernistyczne rozumienie nauk o polityce	144
9.5. Nurty i metody badań politologicznych	146
9.5.1. Nurt filozoficzny	147
9.5.2. Nurt instytucjonalno-historyczny	148
9.5.3. Nurt empiryczny	149
9.5.4. Nurt konstruktywistyczny	150
9.5.5. Nurt systemowy	151
9.6. Podsumowanie	152

Rozdział 10

Decyzje polityczne i proces polityczny (<i>Monika M. Brzezińska</i>)	154
10.1. Pojęcie decyzji politycznej	154
10.2. Klasyfikacja decyzji politycznych	157
10.3. Proces decyzyjny (<i>decision-making process</i> lub <i>political decision process</i>)	161
10.4. Wpływ decyzji politycznych i procesu decyzyjnego na charakter przywództwa	164

Rozdział 11

Konflikt polityczny (<i>Piotr Mazurkiewicz</i>)	169
11.1. Nauki o polityce między Hobbesem a Kantem	169
11.2. Typy konfliktu	173
11.3. Konflikt a resentyment	185
11.4. Konflikt jako proces zakończony porozumieniem	186

Rozdział 12

Zachowania polityczne (<i>Tomasz Płudowski</i>)	190
12.1. Definicje	190
12.2. Najbardziej typowe zachowania polityczne	190
12.3. Sposoby badania zachowań politycznych	193
12.4. Ograniczenia w badaniu i wykorzystaniu badań	195

Rozdział 13

Ideologia, doktryny i programy polityczne (<i>Adam Wielomski</i>)	199
--	-----

Rozdział 14

Główne nurty współczesnej myśli politycznej (Sławomir Sowiński)	205
14.1. Liberalizm	205
14.1.1. Istota	206
14.1.2. Ewolucja i wybrane nurty	206
14.2. Konserwatyzm	209
14.2.1. Istota	209
14.2.2. Ewolucja i wybrane nurty	210
14.3. Myśl polityczna lewicy	213
14.3.1. Istota	213
14.3.2. Ewolucja i wybrane nurty	214

Rozdział 15

Kultura polityczna (Janusz Węgrzecki)	218
15.1. Historia pojęcia kultury politycznej	218
15.2. Definiowanie kultury politycznej: dwa nurty	219
15.3. Definicja kultury politycznej: próba syntezy	223
15.4. Typologie kultury politycznej	225
15.5. Funkcje kultury politycznej	229

Rozdział 16

Władza polityczna (Rafał Glajcar, Małgorzata Myśliwiec)	232
16.1. Istota władzy	232
16.2. Specyfika władzy politycznej	236
16.3. Funkcje władzy politycznej <i>sensu largo</i> i <i>sensu stricto</i>	237
16.4. Sprawowanie władzy politycznej	241

Rozdział 17

Legitymizacja władzy i elity polityczne	243
17.1. Legitymizacja polityczna (Adam Wielomski)	243
17.1.1. Geneza pojęcia i jego znaczenie	243
17.1.2. Komu potrzebna jest legitymizacja polityczna?	244
17.1.3. Typy legitymizacji	245
17.1.4. Legitymizacja poprzez ideologię	246
17.2. Elity polityczne (Piotr Bajda)	248
17.2.1. Ewolucja definicji pojęcia	248
17.2.2. Metody wyodrębniania elit politycznych	250
17.2.3. Rekrutacja elit politycznych	251
17.2.4. Rola elit politycznych	253

Rozdział 18

Partie i systemy partyjne (Katarzyna Walecka)	255
18.1. Definicje partii politycznych	256
18.2. Ewolucja partii politycznych	258

18.2.1. Funkcje partii politycznych	262
18.3. System partyjny	263
18.4. Zakończenie	266
Rozdział 19	
Interes polityczny (<i>Leszek Graniszewski</i>)	267
19.1. Abstrakt	267
19.2. Pojęcie interesu politycznego	267
19.3. Reprezentowanie interesów w różnych koncepcjach demokracji	269
19.4. Sposoby artykulacji interesu politycznego	272
19.5. Formy agregacji interesu politycznego	275
19.5.1. Klientelizm społeczno-polityczny	275
19.5.2. Lobbing grup interesu	277
19.5.3. Korporatywizm (dialog społeczny)	280
Rozdział 20	
Reforma i rewolucja (<i>Franciszek Kampka</i>)	282
20.1. Reforma	283
20.2. Rewolucja	285
Rozdział 21	
Religia a polityka (<i>Michał Gierycz, Mariusz Sulkowski</i>)	291
21.1. Sakralizacja polityki	293
21.1.1. Tradycje politeistyczne	294
21.1.2. Islamska tradycja monoteistyczna	297
21.2. Rozróżnienie religii i polityki	300
21.2.1. Tradycja monoteistyczna – judaizm	300
21.2.2. Stanowisko chrześcijańskie	302
21.3. Podejście do relacji religii i polityki w świecie postchrześcijańskim	306
Część III	
NAUKA O PRAWIE	
Rozdział 22	
Różne sposoby pojmowania prawa (<i>Andrzej Pogłódek</i>)	313
22.1. Koncepcja prawa natury	314
22.2. Szkoła historyczna w prawie	315
22.3. Pozytywizm prawniczy	317
22.4. Normatywizm	320
22.5. Szkoła psychologiczna w prawie	321
22.6. Solidaryzm prawniczy	323
22.7. Funkcjonalizm prawniczy	325
22.8. Realizm prawniczy	327

Rozdział 23**Prawo stanowione a inne systemy norm społecznych**

<i>(Justyna Węglińska)</i>	329
23.1. Czym jest norma społeczna?	329
23.1.1. Normy moralne	331
23.1.2. Normy obyczajowe	331
23.1.3. Normy religijne	332
23.2. Normy prawne	332
23.3. Prawo stanowione	333
23.4. Znaczenie i funkcje prawa stanowionego	334
23.5. Relacja prawa stanowionego i norm społecznych	336

Rozdział 24**Norma prawna, jej właściwość i budowa (*Jadwiga Potrzebacz*)**

24.1. Pojęcie normy prawnej	338
24.2. Właściwość normy prawnej	342
24.3. Hipoteza, dyspozycja i sankcja jako elementy strukturalne normy prawnej	345
24.4. Koncepcje budowy normy prawnej	348

Rozdział 25**Przepisy prawne i ich podziały (*Tomasz Barszcz*)**

25.1. Wprowadzenie: język prawny i język prawniczy a termin „przepis”	351
25.2. Podstawowe atrybuty przepisu prawnego	353
25.3. Przepis prawny jako przedmiot wykładni prawa	355
25.4. Podziały przepisów prawnych	356

Rozdział 26**Stosunek prawny (*Karol Dobrzeński*)**

26.1. Jurydyzacja stosunków społecznych	367
26.2. Istota stosunku prawnego	368
26.3. Podziały stosunków prawnych	369
26.4. Powstanie, zmiana, ustanie stosunku prawnego	371
26.5. Podmioty stosunku prawnego	374
26.5.1. Osoby fizyczne	375
26.5.2. Osoby prawne	376
26.5.3. Podmiotowość prawna a rozwój nauki i techniki	379
26.6. Przedmiot stosunku prawnego	379
26.7. Treść stosunku prawnego	380

Rozdział 27**Akt normatywny, jego elementy i moc (*Tomasz Barszcz*)**

27.1. Wprowadzenie: akt prawny a akt normatywny	382
27.2. Materialne i formalne ujęcie aktu normatywnego	383

27.3. Składniki aktu normatywnego	384
27.4. Moc aktu normatywnego	388
27.5. Zakończenie: o zależnościach między aktami normatywnymi i prawem	389

Rozdział 28

Tworzenie prawa. System źródeł prawa w Polsce (Kazimierz Pawlik)	391
28.1. Pojęcie źródeł prawa	391
28.2. Tworzenie prawa	393
28.3. System źródeł prawa w Polsce	395

Rozdział 29

System prawa (Jerzy Jaskiernia)	400
29.1. Charakterystyka systemu prawa	400
29.2. Podziały prawa w ramach systemu	404
29.3. Prawo przedmiotowe i prawo podmiotowe	405
29.4. Prawo publiczne i prawo prywatne	410
29.5. Gałęzie prawa	413

Rozdział 30

Wykładnia prawa (Artur Kotowski)	417
30.1. Wykładnia prawa na tle innych fenomenów prawa	417
30.2. Wykładnia prawa a interpretacja humanistyczna	420
30.3. Podziały wykładni prawa	422
30.3.1. Wykładnia w sensie pragmatycznym i apragmatycznym	423
30.3.2. Moc wiążąca wykładni	423
30.3.3. Rodzaje wykładni prawa	424
30.3.4. Wykładnia horyzontalna i wertykalna	425
30.4. Dyrektywy wykładni prawa	425
30.4.1. Wykładnia językowa	426
30.4.2. Wykładnia funkcjonalna i celowościowa	429
30.4.3. Wykładnia systemowa	429
30.4.4. Wykładnia historyczna, „prokonstytucyjna”, „prounijna”	430
30.5. Wnioskowania prawnicze	431
30.6. Główne założenia wykładni prawa	433

Rozdział 31

Obowiązywanie i stosowanie prawa (Aneta Jakubiak-Mirończuk)	436
31.1. Obowiązywanie prawa	436
31.1.1. Obowiązywanie prawa w przestrzeni	440
31.1.2. Obowiązywanie prawa w czasie – nabycie i utrata mocy obowiązującej	440
31.1.3. Obowiązywanie prawa co do osób	443
31.2. Stosowanie prawa	444

